luovat | LUOVAN TYÖN TEKIJÄT JA YRITTÄJÄT

9.2.2026

Lausunto sivistysvaliokunnalle AgoraEU-ohjelmasta

Lausunto Suomen kannasta koskien AgoraEU-ohjelmaa

Luovat ry kiittää mahdollisuudesta lausua eduskunnan sivistysvaliokunnalle valtioneuvoston U-kirjelmästä (U 61/2025 vp), joka koskee ehdotusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi AgoraEU-ohjelman perustamisesta vuosiksi 2028–2034.

AgoraEU-ohjelma kokoaa yhteen Luova Eurooppa -ohjelman, CERV-ohjelman ja uutismedian tukitoimia, vahvistaen kulttuurin, median, luovien alojen ja kansalaisyhteiskunnan roolia osana EU:n strategisia tavoitteita.

Luovien alojen kansallinen merkitys

Sivistysvaliokunta on monien vuosien ajan nostanut esille sitä, että kulttuurilla sekä luovilla aloilla on Suomessa suuri yhteiskunnallinen ja taloudellinen merkitys. On positiivista, että luovien alojen taloudellinen merkitys tunnistetaan Suomessa vuosi vuodelta laajemmin.

Ne nostetaan esille mm. nykyisen hallituksen ohjelmassa ja muidenkin valiokuntien mietinnöissä. Esimerkiksi valtiovarainvaliokunta totesi viimeisimmässä budjettimietinnössään mm. että ”Kulttuuri on kasvuala kaikkialla länsimaissa, ja myös Suomessa kulttuurin kulutus on kasvanut pitkään” - - ”Kaiken kaikkiaan luova ala on noin 16,7 mrd. euron kasvuala, joka työllistää noin 130 000 henkilöä ja kattaa 3,2 prosenttia BKT:stä.” Valtiovarainvaliokunta piti tärkeänä sitä, että luovien alojen taloudellinen potentiaali tunnistetaan investointikohteena ”ja että alan liiketoimintaedellytyksiin panostaminen nähdään kannattavana ja kasvua luovana investointina”- - ”Luovan alan liiketoimintaosaamista, rahoitusinstrumentteja ja tukijärjestelmiä tulee kehittää eri ministeriöiden sekä luovan alan toimijoiden ja organisaatioiden välisenä yhteistyönä mahdollisimman vaikuttaviin toimiin keskittyen. Muun muassa Business Finlandin rahoitusmahdollisuuksia tulisi pystyä kattavammin hyödyntämään.”

Luovat alat ovat osa kestävää kasvua tukevaa osaamis- ja sisältötaloutta, jonka merkitys on kasvanut sekä kansallisesti että EU-tasolla. Kulttuurin ja luovien alojen vaikutus kilpailukykyyn, talouskasvuun ja yhteiskunnalliseen resilienssiin on huomattava. Suomessa kulttuuriala luo työpaikkoja, vahvistaa alueellista elinvoimaa ja tuottaa vientikelpoisia sisältöjä. Myös taiteen vapaus ja kulttuurinen monimuotoisuus ovat olennaisia demokraattisen yhteiskunnan rakenteita, joiden turvaaminen on olennaista.

Suomen kanta

U-kirjelmässä esitetty Suomen kanta tukee ohjelman kokonaisrakennetta ja tavoitetta yhdistää kulttuuri-, media- ja kansalaisyhteiskuntatoimet laajemmaksi, synergioita tuottavaksi kokonaisuudeksi. Suomi pitää ehdotusta myönteisenä ja korostaa tarvetta säilyttää kulttuuri- ja luovien alojen erityispiirteet ohjelman sisällä.

Valtioneuvosto painottaa taiteen ja median vapauden vahvistamista, pienten toimijoiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia osallistua ohjelmaan, selkeää budjettirakennetta erityisesti MEDIA+-toimintalinjassa sekä kansallisten yhteyspisteiden jatkumista ja riittävää resursointia. Nämä painotukset ovat Luovat ry:n näkökulmasta tärkeitä ja linjassa alan tarpeiden kanssa.

Suomi korostaa, että ohjelman avulla voidaan tuottaa lisäarvoa erityisesti niillä aloilla, joiden rajat ylittävät haasteet ja markkinadynamiikka edellyttävät EU-tason yhteistoimia – kuten audiovisuaalinen ala ja uutismedia. Suomen linjaus on johdonmukainen: EU-rahoituksen tulee olla vaikuttavaa, kustannustehokasta ja kansallista osaamista täydentävää.

Johtopäätökset

Luovat ry pitää U-kirjelmän Suomen kantaa tasapainoisena ja asianmukaisena. Kanta tukee suomalaisen kulttuuri-, media- ja luovan alan toimintaedellytyksiä EU-tasolla ja tunnistaa ohjelman keskeiset mahdollisuudet talouskasvun, kilpailukyvyn ja kulttuurisen monimuotoisuuden edistämiseen.

Haluamme vielä korostaa seuraavia näkökohtia: Kansallisten ohjelmayhteyspisteiden rooli tulee säilyttää ja turvata myös AgoraEU-ohjelmassa. Lisäksi, kun AgoraEU:n kokonaisbudjetti määritellään, on tärkeä turvata, että media-osan budjettiosuus pysyy vähintään suunnitelmien mukaisella tasolla. Nykyiset EU:n elokuva- ja audiovisuaalisen alan tuen ehdot eli selkeästi itsenäinen rakenne ja siihen korvamerkitty budjetti tulee säilyttää myös uuden MEDIA+ -toimintalinjan audiovisuaalisen alan osiossa. Disinformaation vastainen taistelu ja uutismedian tukeminen ei saisi tapahtua audiovisuaalisen alan aseman kustannuksella.

Espoossa 9.2.2026

Vappu Aura
Puheenjohtaja

Lauri Kaira
Edunvalvontajohtaja

Jäsenjärjestöt. Luovat ry:ssä ovat mukana seuraavat luovan alan järjestöt:

Audiovisual Producers Finland – APFI ry
Avate – Audiovisuaalisen alan tekijät ry
Gramex äänitemusiikin tekijänoikeusjärjestö ry
Kirjallisuuden tekijänoikeusjärjestö Sanasto ry
Kopiosto ry
Kuvasto visuaalisen alan taiteilijoiden tekijänoikeusjärjestö ry
Kuvittajat ry
Musiikkituottajat – IFPI Finland ry
Suomen Kirjailijaliitto ry
Suomen Musiikintekijät ry
Suomen Musiikkikustantajat ry
Suomen Muusikkojen Liitto ry
Suomen Säveltäjät ry
Suomen tietokirjailijat ry
Säveltäjäin Tekijänoikeustoimisto Teosto ry
Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus ry – TTVK